

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2013-12-12

Strategi för miljöbilar och drivmedel – för ett fossilfritt Stockholm

Remiss från kommunstyrelsen, dnr 001513/2013

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på kommunstyrelsens remiss.

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektörMarie Janemar
avdelningschef

Sammanfattning

Stockholms stads arbete med att öka antalet miljöbilar startade 1994, initialt handlade det om att välja miljöbilar till den egna bilparken. Analyserna och förslagen i denna miljöbilsstrategi fokuserar på vad som behövs för att få energieffektiva och klimatsmarta fordon och en övergång till förnybara drivmedel och el. Strategin är uppdelad utifrån vad staden som organisation kan göra internt samt vad som behöver göras beträffande alla fordon och drivmedel i Stockholm.

Förvaltningen är positiv till förslaget om *Strategi för miljöbilar och drivmedel – för ett fossilbränslefritt Stockholm* som är en ambitiös och analytisk genomgång av nuläget med åtgärdsförslag i syfte att nå stadens, och i förlängningen, de nationella miljömålen. Förvaltningen anser att ett avgörande led i genomförandet av detta omställningsarbete är att skapa en effektiv, återkommande uppföljning riktad till nyckelaktörer. Uppföljningen av strategins genomförande kommer att bli viktig i syfte att sprida goda idéer, bidra till samarbeten samt identifiera behov av ytterligare insatser.

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom strategiska avdelningen.

Bakgrund

Stockholms stads arbete med att öka antalet miljöbilar startade 1994, initialt handlade det om att välja miljöbilar till den egna bilparken. Successivt har målen förskjutits till att också skapa förutsättningar för en stor andel miljöbilar samt förnybara drivmedel i bilflottan i stort. Analyserna och förslagen i denna miljöbilsstrategi fokuserar på vad som behövs för att få energieffektiva och klimatsmarta fordon och en övergång till förnybara drivmedel och el.

Åtgärdsförslagen i strategin utgår helt från förslaget till *Färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050*. Miljöbilsstrategin ska samverka med andra strategier som Stockholms stad har utarbetat eller som är under framtagande, *Stockholms miljöprogram 2012-2015* antagen av KF jan 2012, *Framkomlighetsstrategin* antagen av KF jan 2013 samt en *Godsstrategi* som utarbetas av trafikkontoret under 2013. Tillsammans ska strategierna lägga grunden för fossilfria transporter i Stockholm 2050 och en fossiloberoende organisation 2030.

Sammanfattning av remissen

Miljöbilsstrategin innehåller förslag på incitament och åtgärder som kan införas i Stockholm. Viktiga incitament och åtgärder på nationell nivå har identifierats. Vidare utpekas områden där regeringen behöver förändra regelverk för att man på lokal och regional nivå ska kunna agera med kraft.

Strategin är uppdelad utifrån vad staden som organisation kan göra internt samt vad som behöver göras beträffande alla fordon och drivmedel i Stockholm. Tunga fordon, lastbilar och bussar har fått ett eget kapitel. Varje del avslutas med förslag på åtgärder i en tabell. Nedan återges en sammanfattning av åtgärdsförslagen, för att få motiveringen hänvisar förvaltningen till det fullständiga remissförslaget.

Förslag som framför allt rör personbilar och tillhörande bränslen:

Stockholms stad ska:

- Påverka fordonsutbudet på marknaden genom nya initiativ som introducerar nya fordonstyper.
- Öka miljöbilsandelen i nybilsförsäljningen genom att inspirera, vägleda och ge råd kring bilval, policyfrågor och upphandlingskrav samt möjliggöra provkörningar.

- Påverka utbudet av förnybara drivmedel på marknaden och möjligheten att ladda elbilar med förnybar el.
- Snarast möjliggöra laddplatser på lämplig gatumark.
- Se till att laddplatser etableras i tillräcklig omfattning i alla framtida exploateringar och markupplåtelser.
- Under år 2014 utreda om och på vilket sätt staden bör engagera sig för att skynda på utbygganden av infrastruktur med laddstationer för elbilar i Stockholm.
- Förbättra guidning till drivmedelsstationer och snabbbladdningsstationer, t.ex. genom skyltning på vägar samt webbaserad information.
- Tillhandahålla lättbegripligt faktamaterial som ger en rättvis bild av klimat- och hållbarhetspåverkan från olika drivmedel inklusive de fossila, samt sprida detta.
- Kräva ökande tankningsgrad av förnybara drivmedel i stadens samtliga transportrelaterade upphandlingar.
- Föreslå ett paket med konkreta åtgärder som gynnar bilpooler bl.a. förmånliga/attraktiva parkeringsplatser.
- Genom kampanjer och informationsverksamhet verka för ökat genomslag för bilpooler.
- Via lokala styrmedel främja miljöbilsanvändningen. Staden ska tillämpa lokala trafikföreskrifter, parkeringsregler, miljötaxifickor och liknande instrument i syfte att gynna miljöfordon samt bilpoolsbilar.

Förslag som framför allt berör tunga fordon och tillhörande bränslen.

Stockholms stad ska:

- Under år 2014 skapa en stödfunktion som underlättar för stadens och näringslivets transportköpare att upphandla miljöfordon och förnybara drivmedel.
- Utveckla de gemensamma miljökraven vid entreprenadupphandlingar genom att dels skärpa nuvarande krav, dels ta fram spetskrav.
- Ställa krav på miljöfordon vid arbete med exploatering på stadens mark.
- Ta fram en plan för fossiloberoende arbetsmaskiner inom stadens gränser.
- Verka för att det etableras fler möjligheter att tanka förnybart drivmedel för tunga miljölastbilar. Målet för stadens insatser är fem nya tankmöjligheter där lastbilar kan tanka förnybart till år 2015. År 2020 ska alla tankställen där tunga fordon kan tanka erbjuda minst ett förnybart drivmedel. År 2050 ska bara förnybara drivmedel säljas.
- Tillsammans med Göteborg och Malmö arbeta för en nationell miljöbilsdefinition för lastbilar.

Förslag som rör bussar.

Stockholms stad ska:

- Prioritera bussar som uppfyller Stockholms stads miljöbilsdefinition för tunga fordon vid egen upphandling, beslut om incitament m.m.
- Undersöka möjligheten att kräva att de bussar som tillåts angöra Stockholms hamnar och färjeterminaler för att hämta/lämna kryssningsturister och färjepassagerare uppfyller Stockholms stads miljöbilsdefinition för tunga fordon.
- Överlägga med Cityterminalen/Jernhusen om differentiering av angöringsavgifter för bussar.

Förslag som rör Stockholms stads egen bilpark och användningen av den.

Stockholms stad ska:

- Successivt skärpa interna miljöbils mål.
- Reservera resurser i stadens budget för att ersätta förvaltningar och bolag för eventuell merkostnad för miljöbilsinköp, alternativt ge tvingande direktiv till förvaltningar och bolag om att inom egen budget prioritera miljöbilar även när dessa är dyrare.
- Upphandla bilpoolstjänst som är tillgänglig för alla förvaltningar och bolag inom staden.

Förslag där Stockholms stad bör verka för en förändring av regelverk.

Stockholms stad ska:

- Påverka kommande skärpning av miljöbilsdefinitionen för personbilar och lätta lastbilar, med utgångspunkt i det förslag som presenteras i bilaga 2.
- Verka för nationella styrmedel som är tillräckliga för att målen om fossiloberoende fordonsflotta ska kunna uppnås.
- Verka för att nationella gemensamma vägledande miljökrav vid upphandling av transporttjänster (inom offentlig sektor) höjer lägsta kravet till att år 2030 enbart omfatta miljöfordon och uteslutande förnybara drivmedel år 2050.
- Påverka lagstiftningen så att det går att ge fördelar till de bussar som uppfyller Stockholms stads definition för tunga fordon t.ex. när det gäller att få angöra stadens hållplatser, använda uppställningsplatser samt använda kollektivtrafikfält.
- Påverka lagstiftningen så att det blir möjligt att ställa klimatkrav i miljözonen.

- Verka för att fordonsskatten för tunga fordon baseras helt eller delvis på koldioxid- och/eller energiförbrukning när EU-metoden för redovisning av energiförbrukning är färdig.
- Verka för större differentiering av vägavgifterna (höja för dieselfordon).

Med de i strategin föreslagna tillkommande insatserna bedöms att några av stadens mål till år 2015 kommer att kunna nås. Till dem hör målen för stadens egna fordon samt tankning av dessa. Osäkerhet om huruvida målen om 20 procent miljöbilar i nybilsförsäljningen, 16 procent förnybart drivmedel och 10 procent miljölastbilar i Stockholm kan nås beror på avsaknad av långsiktiga spelregler och osäkerhet om styrmedel på nationell nivå.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Visionen om att Stockholm år 2050 ska nå målet om att bli fossilbränslefritt innehåller många utmaningar. Förutom att fossila bränslen måste bytas ut behövs det ett omfattande arbete med att minska energianvändningen inom både transport- och fastighetssektorn. Den förnybara energin ska räcka till både transporter, uppvärmning och elanvändning. Trafik och uppvärmning står i dag för de största klimatpåverkande utsläppen i regionen. Trenden pekar samtidigt mot en fortsatt tillväxt och att den kraftiga inflyttningen till Stockholmsregionen fortsätter. Fler människor behöver använda klimat-smarta och ändamålsenliga transporter. Det kommer att krävas nationella långsiktiga beslut om styrmedel och lagar som gynnar de fossilfria och klimatsmarta alternativen framför de fossila.

Förvaltningen är positiv till förslaget om *Strategi för miljöbilar och drivmedel – för ett fossilbränslefritt Stockholm* som är en ambitiös och analytisk genomgång av nuläget med åtgärdsförslag i syfte att nå stadens, och i förlängningen, de nationella miljömålen.

Förvaltningen anser att ett avgörande led i genomförandet av detta omställningsarbete är att skapa en effektiv, återkommande uppföljning riktad till nyckelaktörer. Uppföljningen av strategins genomförande kommer att bli viktig i syfte att sprida goda idéer, bidra till samarbeten samt identifiera behov av ytterligare insatser. För att lyckas är samarbete över bransch- och organisationstillhörighet samt geografiska gränser nödvändigt.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
strategiska avdelningen

Hässelby Torg 20-22
Box 3424
165 23 Hässelby
Växel 08-508 04 000
hasselby-vallingby@stockholm.se
www.stockholm.se